

Тема уроку. Гомер – легендарний основоположник європейської літератури. Поема «Іліада». Гуманістичний пафос поеми.

Мета: познайомити учнів з великим епічним поетом-рапсодом, зачинателем грецької і всієї європейської літератури; розкрити суть «гомерівського питання», особливості відтворення історії Троянської війни в героїчному епосі; дати загальну характеристику поеми «Іліада»; розвивати логічне мислення; виховувати інтерес учнів до пам'яток античної культури.

ХІД УРОКУ

I. Актуалізація опорних знань.

1. Перевірка домашнього завдання

Літературний диктант.

1. Античну культуру вважають ... (колискою європейської культури).
2. Антична культура – це культура ... (двох середземноморських рабовласницьких держав – Стародавньої Греції та Стародавнього Риму).
3. Провідні риси античної літератури..(змістовність, життєвість відтворення, політична актуальність)
4. Періодизація античної літератури - періоди...(архаїчний, класичний, елліністичний)
5. Основою античної літератури є ... (міфологія).
6. Цикл міфів про Троянську війну називають ... (Троянським).
7. Причиною Троянської війни було ... (викрадення троянським царевичем Парисом дружини царя Спарти Менелая Прекрасної Єлени).
8. «Яблуко розбрату» - це яблуко ... (яке кинула богиня розбрату Еріда на весіллі німфи Фетіди, на яке вона не була запрошена).
9. На яблуці був напис ... («найвродливішій»).
10. Розсудити богинь, що посварилися за яблуко, доручили ... (троянському царевичу Парису).
11. Троянська війна точилася ... (10 років).

II. Оголошення теми і мети уроку.

III. Сприйняття і засвоєння навчального матеріалу.

I. ГОМЕР - перший пророк давніх греків.

1. Виразне читання вчителем вірша М.Негоди «Гомер»

Безжальний час все зводить нанівець,
І що ви, люди, знаєте про мене?
Хіба лише те, що я сліпий співець,
Спізнав, як бог, осяяння натхнення.
Де народився я – ніхто не зна,
Сім древніх міст на те претендували,
Та піднялася забуття стіна,
І залягли століття, мов завали.
Моїх річок розлиті береги,
Поховані давно руїни Трої.
Але жили й живуть, немов боги,
Ахілл і Одиссей – мої герої.
Мій епос, як божественний чертог,
Піднісся над минулими віками,
І я живу з античними богами,
Вже й сам напівлегенда, напівбог.

2. Запитання до класу (для відповіді використати підготовлене повідомлення з ресурсу Інтернет)

Яким ви бачите легендарного співця?

3. Перегляд комп'ютерної презентації з коментаріями вчителя.

Гомér (Homeros, Όμηρος), легендарний давньогрецький поет, який вважається автором "Іліади" та "Одіссеї", двох славетних грецьких епічних поем, що започаткували європейську літературу. В античності Гомеру приписувалося авторство й інших творів (від деяких з них збереглися фрагменти). Сукупність проблем про Гомера і його відношення до "Іліади" та "Одіссеї", про час виникнення і взаємозв'язок окремих частин цих поем становлять знамените не тільки в порівняльному літературознавстві, а й у всій науці про античний світ "Гомерівське питання".

Життя

Про самого Гомера та про його життя ми не маємо жодних достовірних свідчень. В античності було відомо дев'ять більш-менш докладних життєписів Гомера, що не становлять однак істотного інтересу, тому, що всі

вони є вигадками граматистів часів римського імператора Октавіана Августа. Так само мало значення мають збережені численні зображення Гомера, погруддя якого зображують поета в умовно ідеалізованій формі, у вигляді сліпого старця. Ні місця, ні часу народження Гомера антична традиція так само не знала. Багато міст змагалися за право зватися батьківщиною поета, серед них: Кума, Смірна, Хіос, Колофон, Пафос, Аргос, Афіни. Так само античні хронографи розходяться й у датах життя Гомера; одні грецькі письменники відносили до епохи Троянської війни, що нібито мала місце від 1194-1184 до н. е., датували різними іншими міфологічними подіями від 1130 до 910, Геродот вважав, що Гомер жив у середині IX ст. до н.е, історик Ефор відносив до епохи спартанського легендарного законодавця Лікурга, Феопомп до часів вторгнення кіммерійців. Сучасні вчені схильні відносити його діяльність до VIII або навіть VII ст. до н.е., зазначаючи як основне місце його перебування Хіос або який-небудь інший регіон Іонії на узбережжі Малої Азії. Відсутність певних відомостей викликала вже в античності подвійне ставлення до Гомера. Вже за часів Геродота існувала думка про те, що Гомер був не одною історичною особою, але являв собою колективне позначення для поетів стародавнього епосу в цілому. Пізніше, з часу Платона і засновника гомерівської критики Арістарха, утвердилася думка, що Гомер був одноосібним творцем "Іліади" та "Одіссеї". В наш час, хоча питання і не ставиться в такій виразній і простій формі, вчені також поділяються на "ревнителів єдності" (Einheitshirten), та "мисливців за піснями" (Liederjäger). Саме ім'я поета викликає різні гіпотези, аж до тлумачення його значення як "сліпець", "боян" тощо. Аналогії зі сліпими кобзарями легко відшуковуються у різних народів, у тому числі в українського. Існують буквально переклади імені "Гомер" як "заручник", на основі чого вибудовуються фантастичні пояснення.

Гомер – автор поем «Іліада» і «Одіссея»

Обидві поеми в яскравих реалістичних рисах відтворюють явища реального життя і побут грецьких племен: в «Іліаді» використано матеріал воєнно-героїчного змісту, а в «Одіссеї» — побутово-казкового. У них йдеться про землеробство і скотарство, про мандрі і виготовлення одягу та зброї, про зачіски і гоління, про воєнні хитрощі та релігійні обряди тощо. Весь текст поем насичений даними географічного, етнографічного, астрономічного, медичного та іншого характеру.

В основу поем покладений троянський цикл міфів. «Іліада» змальовує один епізод десятого року Троянської війни, а «Одіссея» розповідає про повернення додому після закінчення війни Одиссея.

2.Словникова робота

Гомерівське питання

Сукупність проблем, зв'язаних із з'ясуванням виникнення гомерівських поем, відношення до авторства Гомера, їх подальшого формування і взаємин - становить зміст так званого «Гомерівського питання».

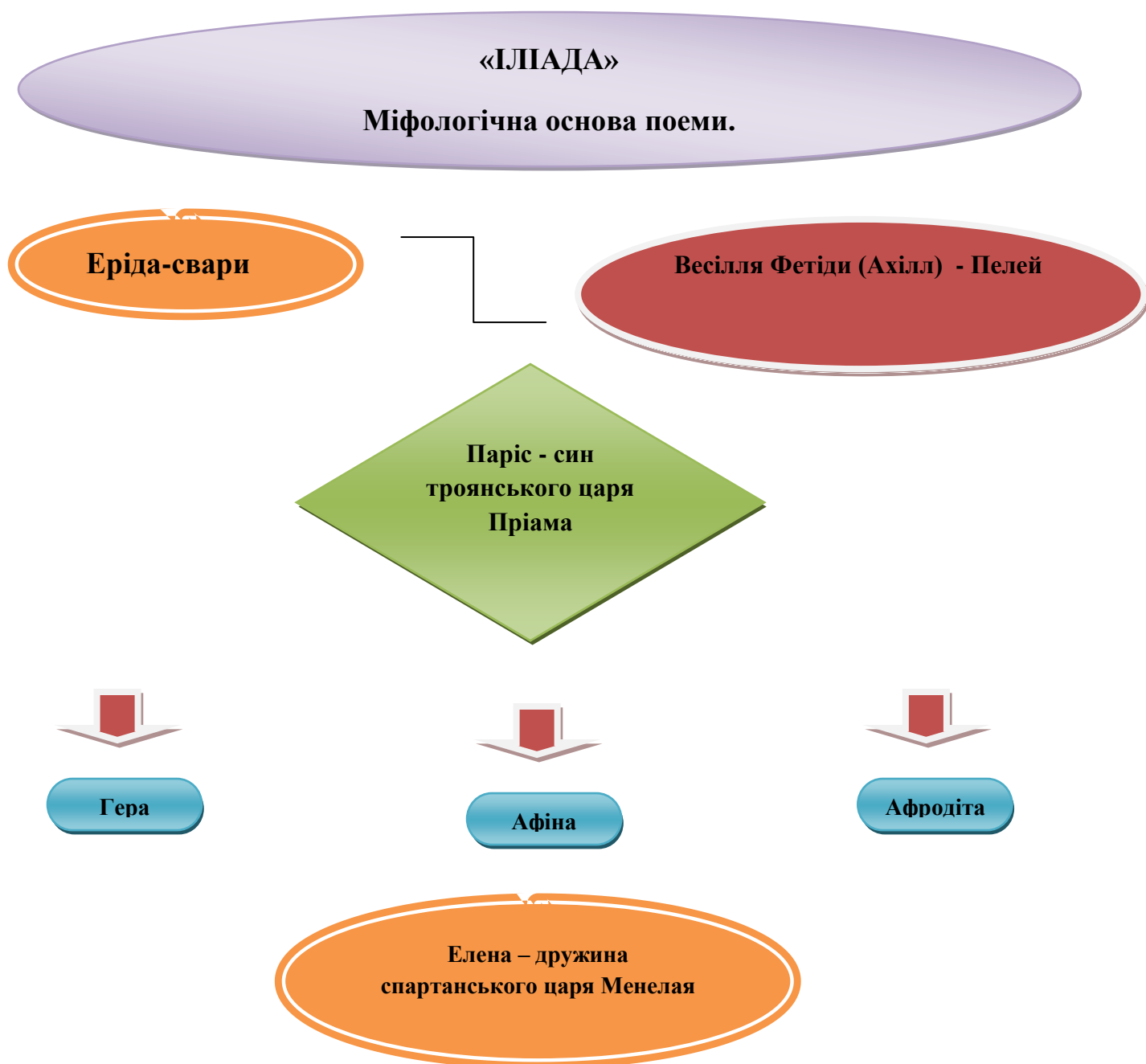
II. «Іліада» - епічна поема Гомера. Міфологічна основа поеми.

1. Слово вчителя

Сюжетна основа «Іліади» і «Одіссеї» - це відгуки відомостей, що дійшли до Гомера, про Троянську війну (XII ст. до н.е.). Це подія, що знаменувала один з найдавніших етапів боротьби між народами Азії та Європи, була ґрунтовно перероблена міфологічною свідомістю тодішніх людей і стала невичерпним джерелом міфів, переказів, сказань. «Іліада» розповідає тільки про останній, десятий рік війни, а точніше - про події 51 дня облоги Трої.

Дія «Іліади» відбувається наприкінці дев'ятого року облоги Трої (інша назва міста - Іліос, Іліон, звідси і заголовок поеми). Події відбуваються протягом декількох десятків днів. Царевич Трої Паріс якимось поїхав у Спарту і там закохався у прекрасну Єлену дружину царя Менелая. Викрав Паріс Єлену і відвіз її у Трою. Розгніваний Менелай разом зі своїм братом Агамемноном зібрали зі всієї Греції стотисячне військо і рушили на могутню Трою

2. Складання схеми (записуємо на мультимедійні дощці

3. Словникова робота

Гекзаметр(від грец. **шестимірний**) – шестистопний розмір вірша без рими. У середині рядка обов’язкова пауза (цезура), яка розмежовує його на два піввірші. Замість двох коротких голосних може бути один довгий (риска над дужкою).

Епічна поема (від грец. творіння) – великий віршований твір, у якому розповідається про значні події далекого або близького минулого, котрі показані в історичному, міфологічному та реалістичному планах.

Заспів – традиційна частина композиції, яка готує читачів (слухачів) до наступної розповіді про події, вказуючи на час, місце події тощо. («Іліада» починається зі звернення до музи Калліопи).

4. Композиція «Іліади»

Учені поділили поему «Іліада» на 24 пісні (за кількістю букв грецького алфавіту) та на 15693 рядки. У поемі розповідається лише про один епізод десятого року Троянської війни – останні 50 днів облоги Трої. Але з них майже 40 заповнені подіями, про які автор тільки згадує. Вони становлять не більше як експозицію і розв’язку основного сюжету: 10 днів лютує моровиця у грецькому таборі, на дванадцятий після сварки вождів боги повернулися на Олімп. І Фетіда може звернутися до Зевса. Тільки на 12-й день після загибелі Гектора Пріам вирушає до табору Ахілла за тілом сина, після чого троянці ще 8 днів оплакують загиблого і готуються до поховання.

IV. Узагальнення нових знань

1. Підсумок уроку

«Продовжіть речення»

Сьогодні на уроці ми...

-дізналися...

-ознайомилися...

-вчилися працювати...

V. Домашнє завдання.

Розповідь про Гомера. Читати «Іліаду».

Література:

1. Гомер. Іліада. - Харків: Фоліо, 2006.

2. Зарубіжна література від античності до початку XIX століття. — К.: Академія, 2004.

http://osvita.ua/school/lessons_summary/in_lit/36336/

<http://school.xvatit.com/index.php?title>

<http://Wikipedia.org/wiki>